

se předpokládá, že nezanikla jen pohledávka, nýbrž že zaniklo předstoupivší právo (materialie »....indem er auch der nachträglichen Löschung des vortretenden Rechtes jeden Einfluss auf den Stellentausch abspricht,« Ehrenzweig: »....Wenn das vortretende Recht erlischt«), co se však v tomto případě vzhledem k ustanovením Šu 469 obč. zák. v úpravě Šu 33 třetí dílčí novely nestalo, podle nichž k zrušení hypoteky nestačí zaplacení dluhu a hypotekární statek zůstane zavazen, pokud dluh z veřejných knih se nevymaže. Zůstal-li však podle toho, co uvedeno, statek patřící Anně M-ové hypotekou 78.092 Kč zavazen, trvá pro tuto hypoteku i postoupené jí pořadí, a byla proto majitelka statku podle Šu 469 obč. zák., pokud se týče Šu 33 třetí dílčí novely oprávněna, by podle předložené kvitance převedla toto zástavní právo — rozumí se jeho pořadí — na novou pohledávku Dra Karla G-a, která nepřevyšuje zmíněné zástavní pohledávky Richarda S-a (srov. sb. n. s. čís. 4598). Jaké možnosti mohou budoucně nastati ohledně zástavní pohledávky manželů Františka a Anny L-ových, jest ovšem pro posouzení této věci bez významu.

Čís. 6324.

Složil-li nemanželský otec pro dítě odbytné na základě smíru, jenž obsahoval doložku, »že se upouští od ustanovení, že by se odbytné mělo zvýšiti, avšak pouze vzhledem k tomu, že se v dohledné době majetkové poměry otcovy nezmění«, lze se přece, změnily-li se nepředvídatelně majetkové poměry otcovy a potřeby dítěte, domáhati placení výživného, nelze však žalovati o zvýšení odbytného. Nárok dítěte na placení vyživovacích příspěvků není tu omezen na nutnou výživu a nezáleží na tom, zdali a do jaké míry jest odbytné již vyčerpáno.

(Rozh. ze dne 30. září 1926, Rv I 305/26.)

Na základě smíru v roce 1916 složil nemanželský otec pro dítě odbytné 800 K. Žalobou, o níž tu jde, domáhalo se dítě placení vyživovacích příspěvků 150 Kč měsíčně. Procesní soud první stolice přiznal žalobci měsíčních 50 Kč, odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaného, k odvolání žalobcovu přiznal mu kromě složeného již odbytného 100 Kč měsíčně.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného.

Důvody:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu z důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), vytýkajíc předem, že práva a závazky stran byly konečně určeny smírem ze dne 4. května 1916, kterýž prý jest dosud v platnosti, a, poněvadž žalovaný se svých povinností vůči dítěti zbavil složením odbytného 800 K, jest prý žaloba neodůvodněnou. Tato námitka není v právu. Jest sice pravda, že smírem

byly práva a povinnosti stran upraveny a jest i pravda, že smír obsahuje doložku, že se upouští od ustanovení, že odbytné se mělo zvýšiti, avšak pouze vzhledem k tomu, že v dohledné době se majetkové poměry otcovy nezmění. Z toho patrně, že předpokladem smíru bylo, že se majetkové poměry otcovy v dohledné době nezmění. Byla tedy tímto dodatkem přece jen, byť i ne výslovně, tož alespoň mlčky (§ 914 obč. zák.) do smíru pojata doložka: »rebus sic stantibus« a platí proto ustanovení poslední věty Šu 1389 obč. zák., že smíru (narovnání) nelze použiti na případy, na které strany smír uzavírající mysliti nemohly. Poněvadž nižší soudy zjistily, že se změnily nejen potřeby žalujícího dítěte, nýbrž i majetkové poměry otcovy měrou v čase uzavření smíru nepředvídanou a nepředvídatelnou, že příjmy otcovy od té doby podstatně stouply (v roce 1916 měl otec měsíčního příjmu 124 K 26 h, nyní má 2200 Kč, jest však ženat, otcem 2 nezaopatřených dětí a platí na jiné nemanželské dítě 250 Kč měsíčně a musí platiti náklady dvou domácností, neboť z nedostatku bytu žije odděleně od své rodiny), jsou dány předpoklady pro novou úpravu vyživovací povinnosti otcovy. Požaduje-li se od nemanželského otce, jenž se s dítětem odbytným vyrovnal, další plnění z důvodu změněných poměrů, není nárok dítěte omezen na nutnou výživu a nezáleží na tom, zda a do jaké míry jest odbytné již vyčerpáno. Když matka živila dítě dosud ze svého, aniž si vybrala příspěvky ze složeného odbytného 622 K 58 h, darovala vlastně příspěvky dítěti a nelze proto již při posuzování zákonné vyživovací povinnosti otcovy k složenému odbytnému přihlížeti (viz plenární rozh. nejv. soudu č. 4213 sb. n. s.). Nebylo též zapotřebí, by žalobní prosba se domáhala zrušení smíru, když peníze, na základě smíru jménem odbytného před 10 lety složené, by dávno vyčerpány býti musily výživou dítěte, kdyby matka nutné příspěvky byla z odbytného vybírala. Neprávem vytýká dovolání žalobci, že měl žádati žalobou o zvýšení odbytného jeho valorisaci. Na složení odbytného pro dítě mohou se účastnící strany sice dohodnouti, avšak rozsudkem nelze nemanželského otce nutiti, by složil odbytné, leč toliko, by platil měsíční příspěvky na výživu po rozumu Šu 1418 obč. zák. Pokud žalovaný namítá, že vzrůst potřeb dítěte postupem jeho věku se dal předvídati a byl předvídán již ve smíru, dlužno uvést, že vzrůst ten sice bylo lze předvídati, že však roku 1916 nedal se předvídati neobyčejný pokles kupní síly rakousko-uherské měny, znehodnocení valuty, které pak po skončení války nastalo, takže složených 622 K 58 h nemá daleko té kupní síly, jakou měly v čase složení. Naproti tomu dlužno uznati, že, měl-li žalovaný před válkou měsíční příjem 124 K, nakoupil zaň tehdy asi tolik, jako dnes za 868 Kč. Když však má nyní příjem 2200 Kč, má ve skutečnosti větší příjem, než roku 1916, a nelze proto upříti, že se majetkové poměry otcovy podstatně zlepšily. Naproti tomu zvýšily se i jeho potřeby jednak manželstvím a narozením dvou dětí manželských a dále ho zatěžuje náklad na dvojí vedení domácnosti, hlavně však výživné druhého nemanželského dítěte 250 Kč měsíčně. Přihlíží-li se ke všem těmto poměrům žalovaného, dlužno nicméně pokládati jeho majetkové poměry za podstatně lepší nežli v roce 1916 a poměry dítěte za značně zhoršené,

takže bylo nutno nově vyměřiti výživné pro žalující dítě. Při tom uznal i nejvyšší soud příspěvek 100 Kč měsíčně na dítě za úplně přiměřený, jak potřebě 10letého chlapce, tak i majetkovým poměrům otcovým.

Čís. 6325.

Užívání mostu v Čechách, který jest v soukromém vlastnictví a tvoří součást okresní silnice, okresem jakožto správcem okresní silnice, není užíváním po rozumu Šu 504 a násl. obč. zák.

(Rozh. ze dne 30. září 1926, Rv I 361/26.)

Majitel velkostatku v Ž. v Čechách domáhal se na zastupitelském okrese t-ském určení, že žalobci jako vlastníku mostu přes řeku L. přísluší vůči žalovanému okrese jakožto uživateli téhož mostu právo požadovati na žalovaném okrese náhradu toho, že náklady udržování mostu převyšují užitky z mostu, pokud se žalovaný okres nevzdá užívání mostu. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nutno si ujasniti, čeho se žalobce domáhá a co jest právním důvodem žaloby. Žalobce, odvolávaje se výslovně na předpis Šu 508 obč. zák., domáhá se určovacího rozsudku toho obsahu, že mu jako vlastníku mostu postaveného přes řeku přísluší proti žalovanému okrese jako uživateli mostu, právo žádati náhradu toho, oč náklady udržovací převyšují užitky z mostu. Žaloba opírá se tedy o předpis Šu 508 poslední věta obč. zák., který předpokládá užívací právo jakožto osobní služebnost po rozumu Šu 504 obč. zák., totiž právo užívati cizí věci jen ke své potřebě bez porušení podstaty věci. Bylo povinností žalobce, by přednesl a dokázal skutečnosti, z nichž by na jevo vyšlo, že žalovaný okres jest uživatelem ve smyslu občanského zákona. Žalobce v tomto směru v první stolici toliko přednesl, že žalovaný okres používá mostu »na základě osobovaného vydrženého práva jako součásti své okresní silnice, kterou podle českého zákona ze dne 12. srpna 1864, čís. 46 z. zák. má svým nákladem stavěti, spravovati a v dobrém stavu udržovati«, a uvedl dále, že s velkostatkem Ž. přešlo na něj také právo vybírati mýto na mostě, že však výtěžek z mýta nestačí ke krytí udržovacích nákladů a že schodek má hraditi okres jako uživatel. Již tímto přednesem a nespornou skutečností, že mezi vlastníky velkostatku Ž. a žalovaným okresem nebyla uzavřena žádná smlouva o užívání mostu, že most slouží veřejné komunikaci jako součást okresní silnice a že tomuto účelu sloužil již dávno před rokem 1864, byl odňat žalobě podklad. Podle údajů žaloby a přednesu žalobcova neužívá žalovaný okres, jako podmět právní ve svém individuálním vztahu k žalobci mostu svými orgány ke své potřebě, na př. k přejezdu svých povozů, nýbrž jde tu o vztah okresu, jako veřejné korporace a jako orgánu, jemuž